

SHA-webinar

7. Februar 2024

SHA-webinar

7. Februar 2024

Arbeidstilsynet v/Anne Sørum: Gjør vi det for vanskelig?

- Om å forstå oppgavene som tilhører rollen sin.
- Hva ser vi på tilsyn?

Codex v/Morten Bryn: Hva forteller regelverket oss?

- Om denne delen av HMS-regelverket - hva det egentlig handler om?
- Hva ser vi i arbeidet vårt?

Kiwa v/Lisbeth Aamodt: Hvordan lede SHA-arbeidet på en riktig og effektiv måte?

- Om hva et ledelsessystem for SHA er.
- Hvordan få et ledelsessystem for SHA til å fungere i praksis?

Tavler v/Morten Stavseth: Kan digitale verktøy forsterke SHA-arbeidet?

- Om hva SHA-tavlen er.
- Hvordan kan SHA-tavlen hjelpe deg med å ivareta pliktene i forskriften, og tilrettelegge for samarbeid mellom rollene?

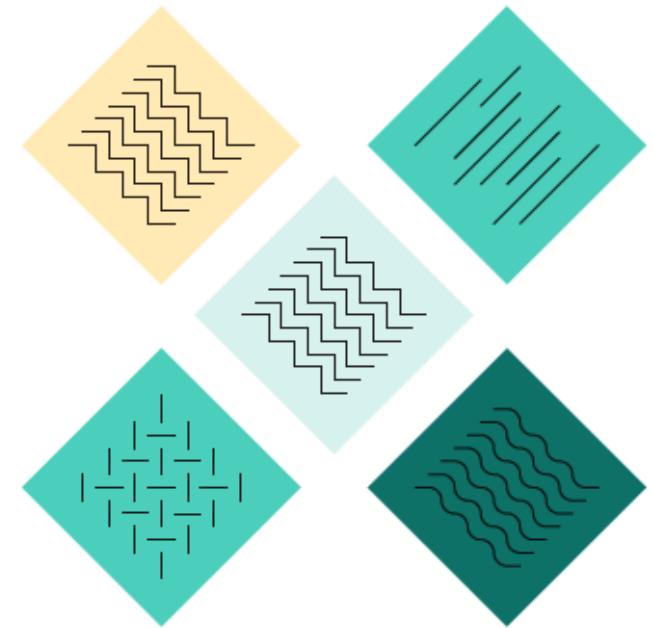

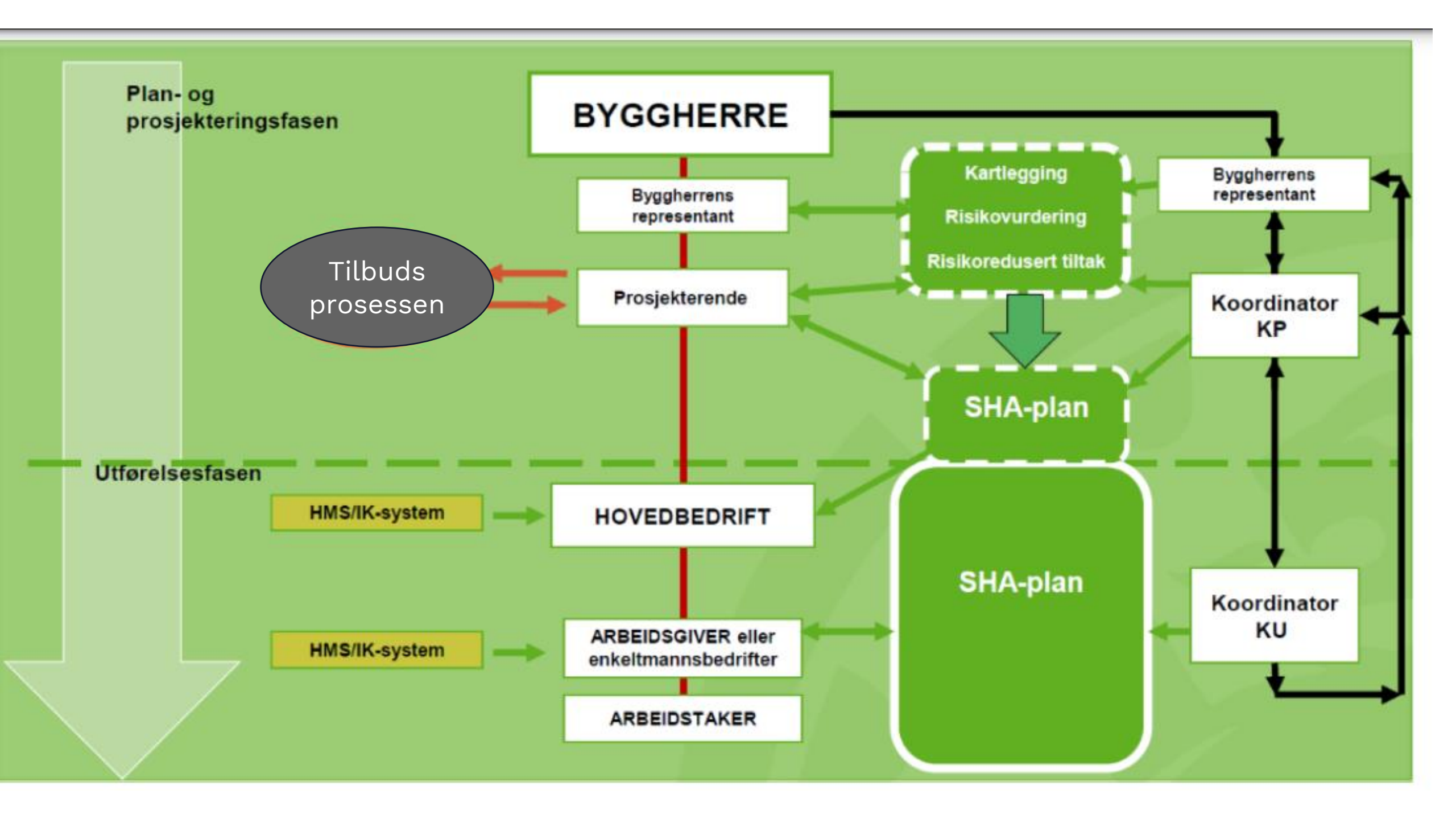
Arbeidstilsynet

Gjør vi det for vanskelig?

7. februar 2024

Arbeidstilsynet v/Anne Sørum

Hva leter du etter? **Søk**

Arbeidsforhold   HMS   Tema   **Regelverk**   Godkjenninger

Arbeidsavtale >

Minstelønn >

Arbeidstid >

Oppsigelse >

Verneombud >

Risikovurdering >

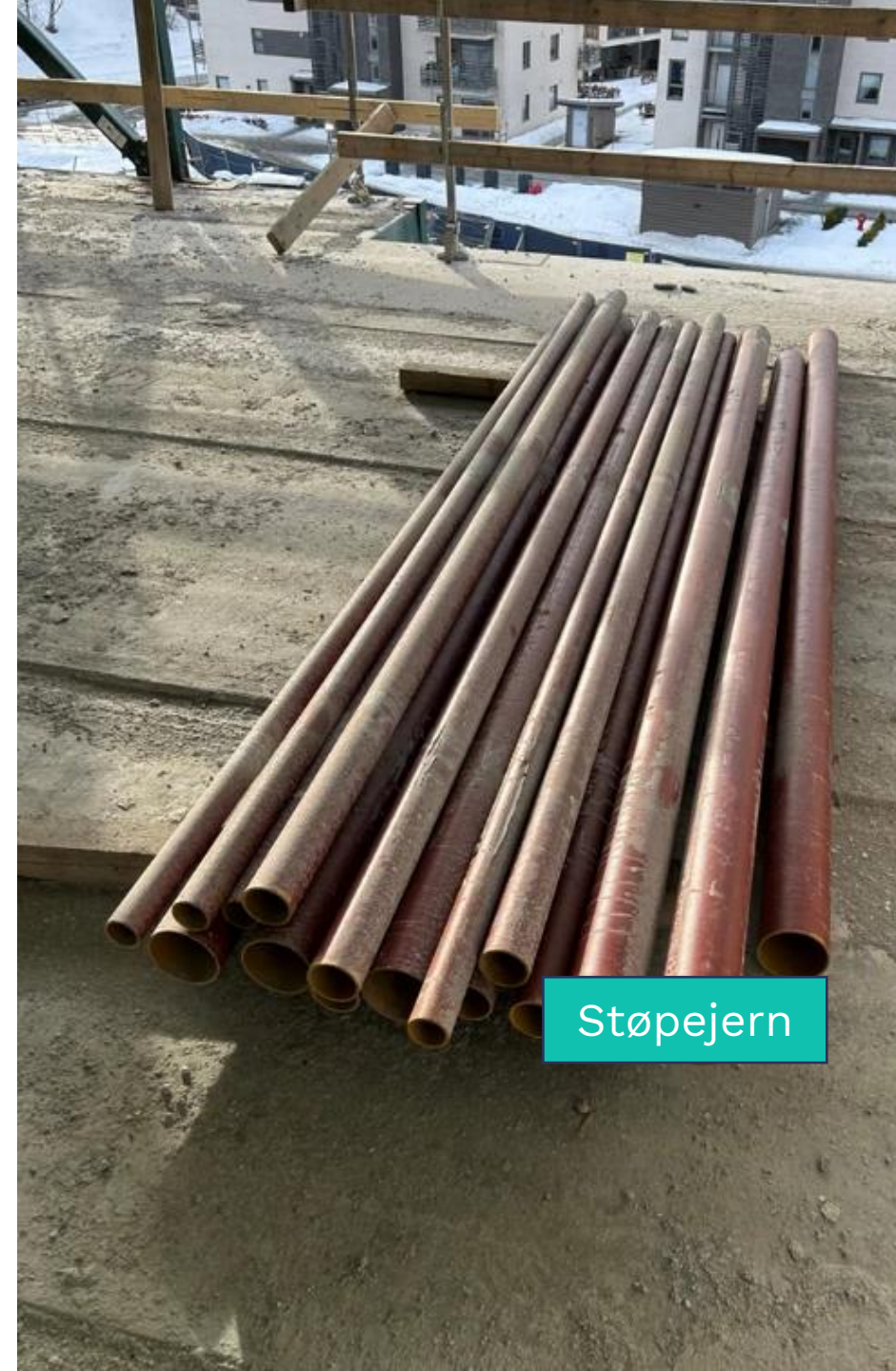
Byggherreforskriften

Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)

- Forskriftens formål er å verne arbeidstakerne mot farer ved at det tas hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser i forbindelse med planlegging, prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.
- *Allerede fra tidlig utredningsfase, og videre gjennom planlegging, prosjektering og utførelse, skal målet være å velge løsninger som reduserer faren for skader og ulykker for arbeidstakerne som skal utføre arbeidet.*

Byggherren

- Hvilke valg tar byggherren/prosjekterende?
  - Veg over myr/gjennom fjell/tettbebyggelse
- Fra planleggingsstadiet
  - Redusere fare for skader og ulykker
- Kartlegge farer og vurdere risikoforhold
  - Miljøkartlegginger?
  - Kvantsholdig fjell?
  - Store vinduer?
- Avsette tilstrekkelig tid
  - Vurderingen dokumenteres

Støpejern

Byggherre

- Tilbudsgrunnlaget
  - Restrisiko – planer for tiltak
  - Prisbærende poster
- Utarbeidelse av SHA-plan
  1. Organisering
  2. Framdriftsplan
  3. Spesifikke tiltak
  4. Rutine for endringer
- SHA-planen
  - Gjøres kjent
  - Lett tilgjengelig
- Forebyggende tiltak – Rigg
  - Byggherre skal stille krav om «riggforhold»
- Utpeking og oppfølging av koordinator
- Utpeke byggherrens rep.
- Koordinering og oppfølging av SHA-arbeidet
- Dialog og samhandling!

Koordinator

- Påbudt
  - Følge opp samt koordinere SHA-arbeidet
  - Skriftlig avtale
    - Klargjøre plikter og fullmakter
  - Hvis byggherren selv er koordinator skal det foreligge en «tilsvarende skriftlig beskrivelse».
  - Vurdere rollekonflikt
- Informasjonsdeling
  - Risikovurdering og tiltak inn i tilbudsgrunnlaget
  - SHA-planen
    - Utarbeides
    - Følges opp
  - Kravene i § 9 (rigg) gjennomføres
  - Oversiktslister

Byggherrens representant

- Ikke påbudt
- Det kan skriftlig avtales at en fysisk eller juridisk person skal gjennomføre konkrete plikter på vegne av byggherre
- Avtalen skal klargjøre plikter og fullmakter
- Byggherren skal alltid dokumentere at han/hun har vurdert rollekonflikt
- At byggherren lar sine oppgaver utføres av folk i egen organisasjon gjør ikke vedkommende til «byggherrens representant» i forskriftens betydning.

Prosjekterende

- Kartlegge
- Risikovurdere
  - Også grensesnittet mot andre
  - Dokumenteres
- Fremtidige arbeider
  - (f. eks. fasaderenhold, forankringspunkter)

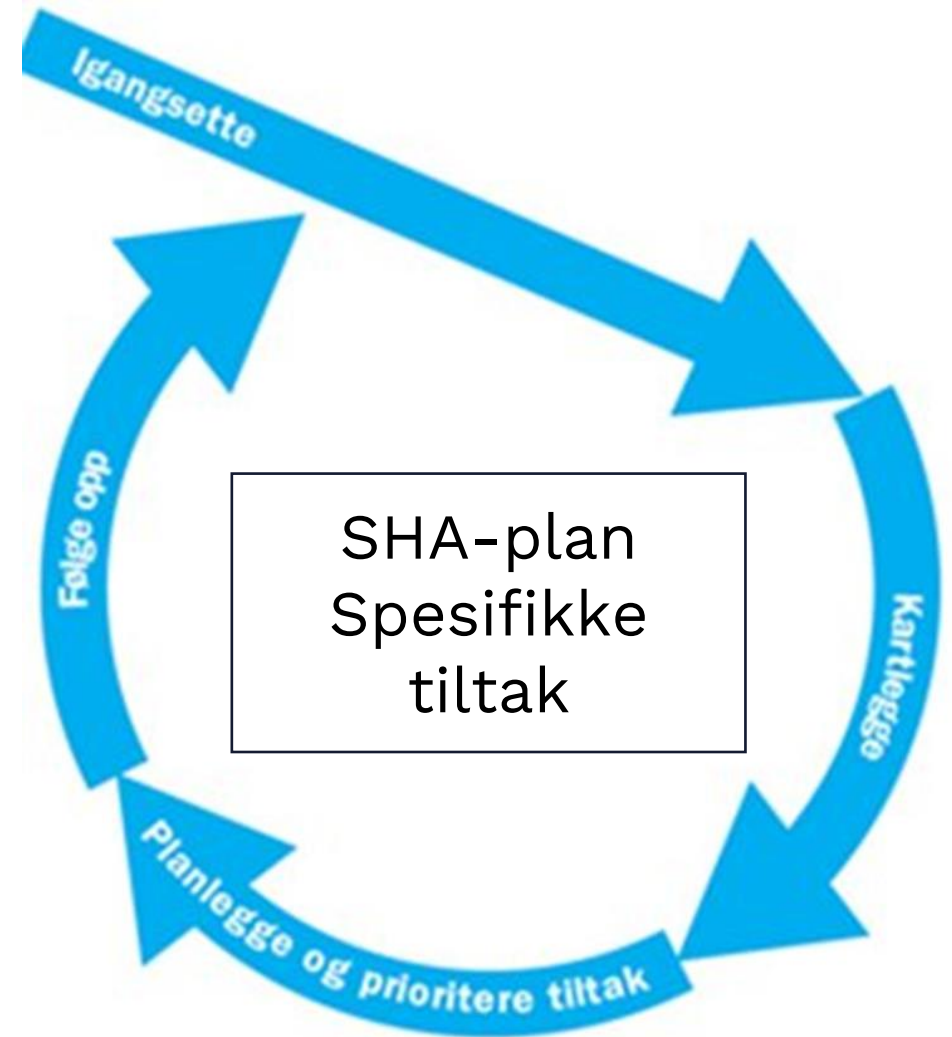
Tilsyn byggherre – funn/brudd

- SHA-plan (mangelfull/ikke oppdatert)
- Oversiktslister, elektroniske
- Koordinator (avtale, oppgaver, myndighet)
- Byggherrens koordinering og oppfølging
- Forhåndsmelding

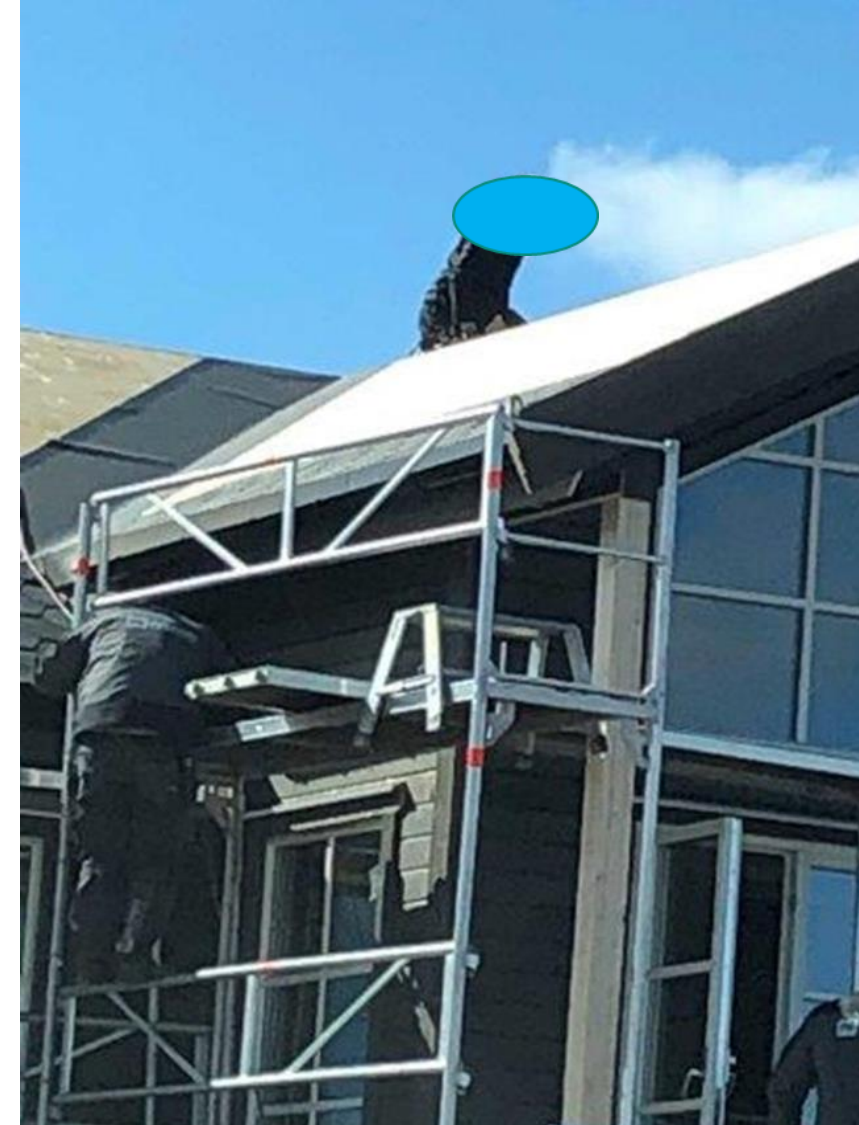
Forskjellen på SHA og HMS

- Byggherrens SHA
  - Byggherreforskriften
- Arbeidsgivers HMS
  - Internkontrollforskriften

Organisering/roller

- Arbeidsgivere
  - planlegge, kartlegge, vurdere risiko, iverksette tiltak, informasjon og opplæring, vernerunder
- Arbeidstakere
  - som har til oppgave å lede eller kontrollere andre arbeidstakere
- Verneombud
  - delta aktivt/tas med på råd
  - rett til å stanse farlig arbeid
- Arbeidstakere
  - medvirke
- Byggherre
- Koordinator

Roller
Risikoforståelse
Barrierer

Samarbeid for sikkerhet i bygg og anlegg (SfS BA)

BEREGNING AV TILSTREKKELIG OG FORSVARLIG BYGGETID

En veileder fra Samarbeid for sikkerhet i bygg og anlegg (SfS BA)

Prosjekterende

Byggherre

Utførende

Arbeidstakere

Arbeidstilsynet

SfS BA
Samarbeid for sikkerhet i bygg og anlegg

SHA-PLAN

VEILEDER TIL UTFYLING AV PLAN FOR SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ

En veileder fra SfS BA

Byggherreforskriften

Byggherreforskriften beskriver hvilke plikter myndighetene pålegger hovedaktørene i bygge- og anleggsprosjekter (byggherren, prosjekterende og arbeidsgivere og enmannsbedrifter), for å ivareta arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) i utførelsen av bygge- eller anleggsarbeider. Denne veileder har til hensikt å gi aktørene praktiske råd om hvordan forskriften skal praktiseres for å bidra til bedre SHA i bygge- og anleggsnæringen.

Dialog og samhandling!

Byggherreforskriften

Tonje Bellingmo Onsøien
Advokat
Tonje.onsoien@codex.no

Morten Bryn
Senioradvokat
Morten.bryn@codex.no

Agenda

- 1. Denne delen av HMS-regelverket - hva handler byggherreforskriften egentlig om?**
- 2. Hva ser vi i arbeidet vårt?**
- 3. Rettspraksis om forholdet mellom byggherreforskriften og privatrettslig avtale**

Hva handler byggherreforskriften egentlig om?

1. Bakgrunn:

- Bygge- og anleggsarbeid innebærer risiko for ulykker med høyt skadepotensiale
- Eks: Kampen skole-ulykken i Oslo (RG 2006 s. 1473)

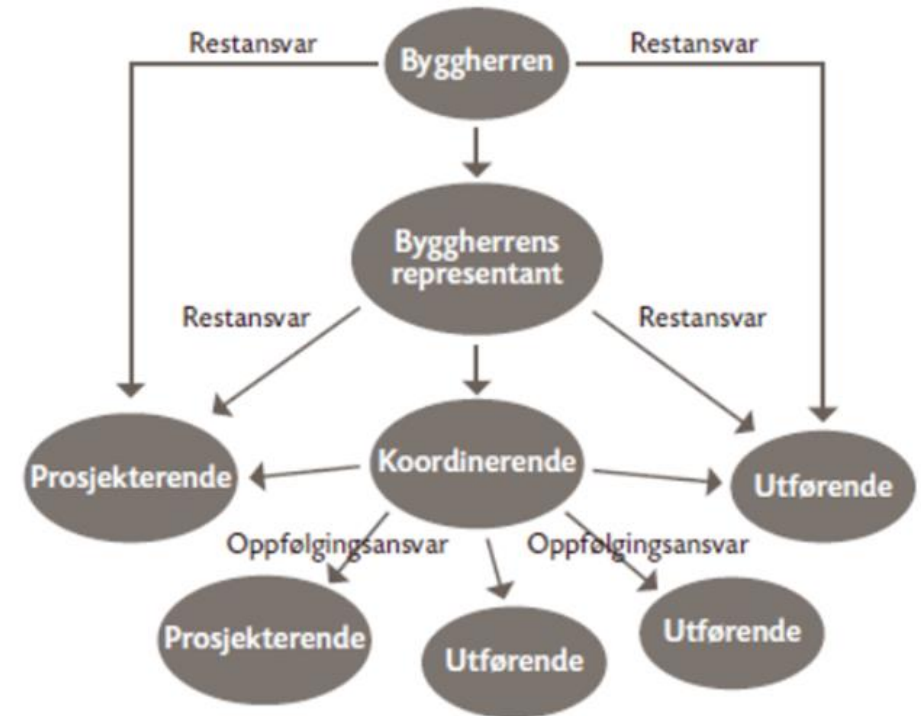
2. Formål:

- å verne arbeidstakere mot farer ved å integrere SHA i planleggings-, prosjekterings- og utførelsesfasene av bygge- eller anleggsarbeider, jf. BHF § 1

Hva ser vi i arbeidet vårt?

1. Forsøk på å avtale seg bort fra plikter etter byggherreforskriften
  - BHF er ufravikelig = ikke avtalefrihet
  - Byggherren har alltid et restansvar

Figur 1 Rollefordelingssystemet i BHF

Kilde: Byggherreforskriften med kommentarer [2016], Grethe Gullhaug, Kjetil Sangolt, side 48.

Hva ser vi i arbeidet vårt?

2. Rollekonflikt

- Unngå interessekonflikt ved delegering av oppgaver
- **Konsekvens: konflikt og manglende etterlevelse av BHF**

Hva ser vi i arbeidet vårt?

3. Brudd på BHF kan medføre kontraktsbrudd

- BHF er offentligrettslige regler = ansvar overfor offentlige myndigheter

OBS! Også kontraktsbrudd når:

- BHF's plikter og sanksjoner innlemmes i private avtale
  - Avtale med representant/koordinator
  - Avtale mellom byggherre-prosjekterende-entreprenør
- Indirekte regulert i privat avtale/krav innfortolkes
  - Hvem har risikoen ved brudd på BHF-plikter? Hva er sanksjonene? Dette bør avtales.

Rettspraksis om forholdet mellom byggherreforskriften og privatrettslig avtale

1. HR-2022-1120-A – Byggetidssaken

➤ Spørsmål:

Om brudd på byggherreforskriften § 5 annet ledd e) om avsetning av tilstrekkelig byggetid fikk privatrettslige virkninger (spørsmål om dagmulkt)

➤ Konklusjon:

Brudd på byggherreforskriften har offentligrettslige, men ikke automatisk privatrettslige virkninger.

Våre anbefalinger

---

1. **Forstå BHF godt**
2. **Fokus på planlegging**
3. **Klargjør roller og ansvar**
4. **Utførende entreprenør/totalentreprenør med utvidede plikter – husk å prise arbeidet**
5. **Kontinuelig oppfølging**
  - **Byggherre – husk restansvar**
6. **Samarbeid og samordning - ivareta grensesnitt mot andre fag**
7. **Bruk digitale verktøy**
8. **Evaluering og forbedring**

Takk for oss!

SHA - webinar

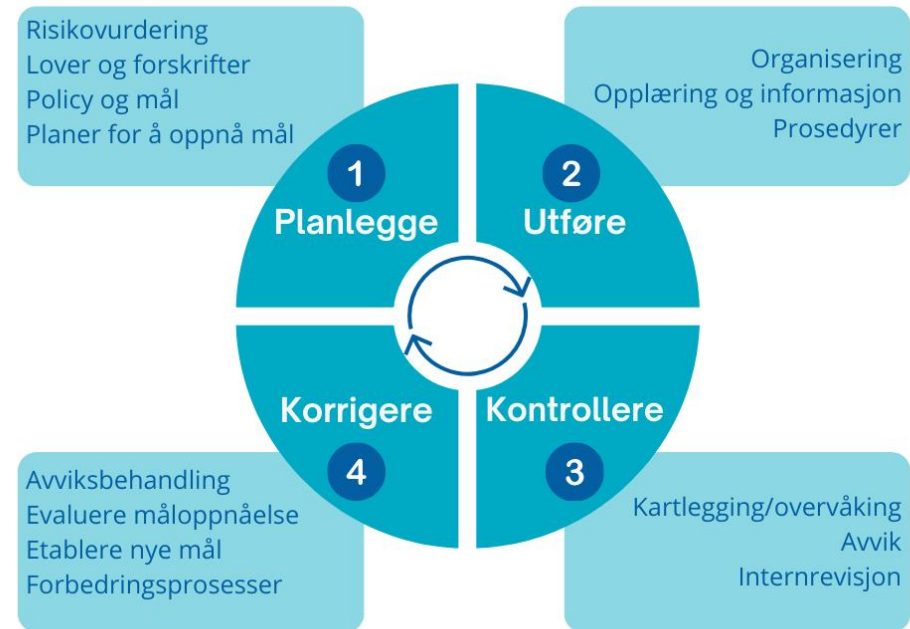
Lisbeth Aamodt, seniorrådgiver –Kiwa Kompetanse AS

**Trust
Quality
Progress**

Hvordan lede SHA-arbeidet på en riktig og effektiv måte?

- Hva er et ledelsessystem for SHA?
- Hvordan få et ledelsessystem for SHA til å fungere i praksis?

Ledelsessystem for SHA/HMS – unikt for hvert prosjekt

- SHA-planen skal fortelle om hva som eventuelt må legges til den ordinære internkontrollen for HMS for hvert prosjektet.

Innhold i SHA-planen

1. Innledning	3
2. Om prosjektet	3
3. Byggherrens målsetting for SHA	3
Sikkerhet - helse – arbeidsmiljø	3
4. Organisering og entrepriseform	4
Kontakt- og distribusjonsliste	4
Entrepriseform	5
5. Framdriftsplan.....	5
6. Spesifikke tiltak	6
7. Endring og oppdatering	7
8. Distribusjon og redistribusjon.....	7
9. Samordning	7
10. Endringshåndtering.....	8
11. Vedlegg	8

Ledelsessystem for SHA/HMS – unikt for hvert prosjekt

SHA-plan + Ytre miljø-plan = Prosjektets ledelsessystem for HMS

SHA-plan + Ytre miljø-plan + KS-plan = Prosjektets ledelsessystem

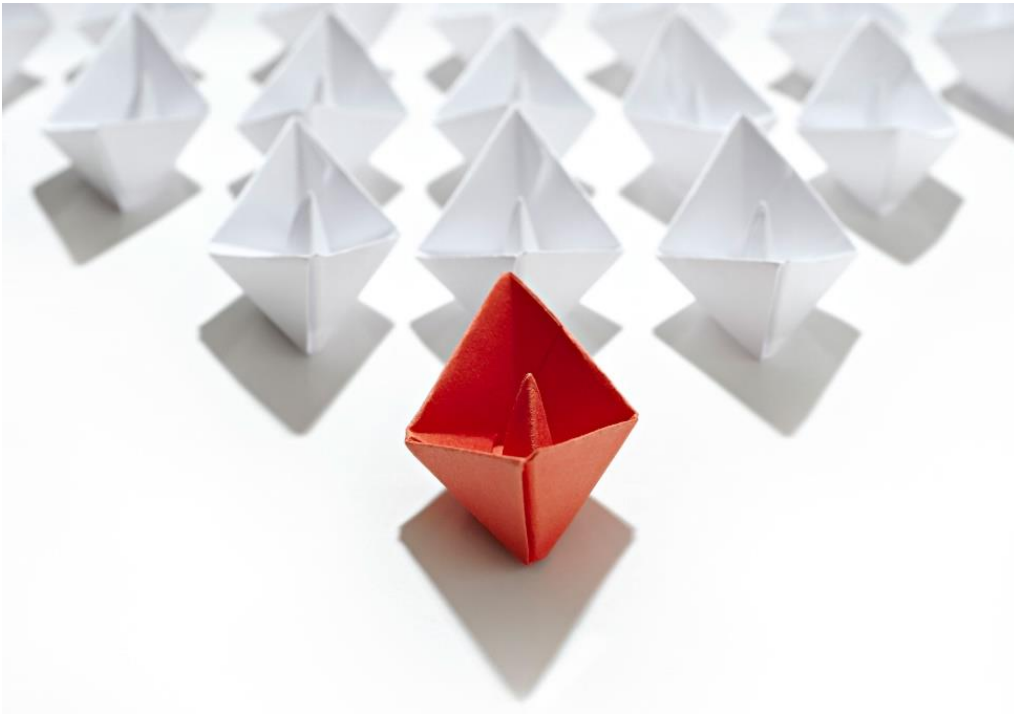
Beste praksis:

ISO 45001:2023, ledelsessystem for arbeidsmiljø

ISO 14001:2015, ledelsessystem for miljø

ISO 9001:2015, ledelsessystem for kvalitet

Hvordan få et ledelsessystem for SHA til å fungere i praksis?

- Lederforankring
- Medvirkning og involvering
- Dere må ha kontroll på:
  1. Egne arbeidsoppgaver og aktiviteter
  2. Roller og ansvar
  3. Risikostyring

Hvordan få et ledelsessystem for SHA til å fungere i praksis?

Lederrollen

- Lederadferd – rollemodell
- Synlig, tydelig og tilstede
  - Operative ledere må være til stede og sørge for å risikovurdere, koordinere og sørge for skikkelige sikkerhetstiltak.
- Sørge for tilstrekkelig ressurser slik at arbeidet kan gjennomføres på en sikker måte
- Sikre god rapporteringskultur av farlige forhold og uønskede hendelser

Legge til rette for involvering og medvirkning

- Alle er kjent med sin medvirkningsplikt
- Møteplasser for samhandling og dialog
- Den enkeltes erfaringer og kunnskap gir viktige bidrag til god styring av risiko

Tilbud til deltakere på SHA-webinar

Bli god på SHA-arbeidet

Nå kan du få hjelp til å bli god på SHA-arbeidet. Vi tilbyr alle webinar-deltakere en unik mulighet til å jobbe praktisk sammen med våre fageksperter i en personlig workshop for deg og din bedrift

Tilbudet inkluderer:

- 12 mndr abonnement på SHA-tavlen for inntil 20 brukere.
- 1 time personlig opplæring i det digitale verktøyet med Tavler (gjennomføres digitalt).
- 1 arbeidsmøte à 3 timer med faglig rådgiving fra Codex og/eller Kiwa (gjennomføres digitalt eller fysisk etter ønske).
- Tilgang til Tavler sin malbank. Her finner du forslag til retningslinjer, policyer, opplæringsvideoer + mye mer.

Få hjelp til å:

- Få oversikt over oppgaver dere må gjennomføre for å tilfredsstille krav i lover og forskrifter.
- Utarbeide nødvendige dokumenter og retningslinjer.
- Gjennomføre risikovurderinger av arbeidet.
- Rapportere og informere til interne og eksterne interessenter på en strukturert måte.

Pris Kr 19.900 + mva

